

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 778. Qui & quo ordine succedant descendentes sui liberi suis parentibus, vel à successione excludantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Quaest. 775. Inter quos detur hæc successio legitima.

REsp. Ii sunt in duplici classe, pro ut ex duplici causa successio hæc defertur; nimirum vel jure sanguinis seu cognationis, nomine hoc hic latius accepto pro vinculo personarum à communi stipite descendantium carnali propagatione contracto; quod sic acceptum complectitur lineam rectam & transversam; unde tres sunt ordines cognatorum, nimirum ascendentium, descendantium, collateralium, prout habetur. *Novell. 18. c. 1.* Vel ex civili aliqua ratione defertur conjugibus, marito vel uxori supersticii jure prætorio; cum sint divini & humani juris loci. ut dicitur *L. 4. c. de crim. exp. her. & utriusque fortunæ casum participes, ut L. 22. §. 7. ff. solut. matrim.* Restrigitur hæc successio ad solos conjuges cum exclusione qualiumcunque affinium; cum affinitatis jure nulla permittatur successio. *L. 7. c. comm. de success. Lauterb. l. c. §. 42.* Ad hanc successionem requiritur primò, ut nulli restent cognati defuncti conjugis, dein, ut iustum sit matrimonium, illudque duret mortis tempore. plura in specie de hac successione infra.

Quaest. 776. Generalis, quo ordine fiat hæc successio.

REsp. Primus ordo successionis legitimæ est in linea descendantium defuncti, qui reliquis omnibus cognatis ejusdem, tam ascendentibus quam collateralibus præferuntur, de *Lugo. l. c. Lauterb. l. c. §. 7. Carpz. 7. F. p. 3. c. 17. d. 3. n. 1.* cum communi juxta *L. 15. ff. de inoff. test. l. 7. ff. unde liberi. & Novell. 118. c. 1.* idque ex communi naturæ & parentum voto, nimirum propter summum amorem & arctissimum vinculum inter parentes & liberos, ut *Aristotel. L. 4. politic. c. 19.* Secundus ordo in eadem linea recta est ascendentium, qui succedunt deficientibus omnibus descendantibus, & præcedunt omnibus collateralibus. Tertius collateralium consanguineorum. v. g. fratrum; servato tamen tam inter descendentes, quam ascendentes & collaterales ordine graduum, ita ut filius & filia excludant nepotes, pater & mater avum & proavos. Quartus conjugum, ac denique his omnibus succedit Fiscus, uti hæc omnia antiquato jure antiquo disponuntur in *cit. Novel. 118. c. 1. 2. 3. juncto voto cit. ff. & c. unde vir. & uxor. & c. de bonis. vacant.*

Quaest. 777. Qualiter computentur gradus consanguinitatis ad dignoscendum, quis defuncto proximior.

REsp. Primò in genere: aliter computantur hi gradus in Jure civili in ordine ad successiones hereditarias, aliter in Jure canonico in ordine ad contrahendum matrimonium, ut constat ex *c. ad sedem. 2. caus. 35. q. 5.* computantur autem hi gradus in ordine ad hereditates in linea recta tam ascendentium quam descendantium pari ratione tam secundum Jus Canonicum quam Civile; dum in utroque recepta est hæc regula: tot sunt gradus, quot sunt generationes seu personæ generatæ, nempe communi stipite, à quo prima origo consanguinitatis ducitur, sic pater & filius in primo gradu juncti sunt, avus & nepos in secundo, proavus & pronepos in tertio, & sic deinceps juxta *cit. c. ad sedem. & §. primo gradu. Inst. de gradib. cognat.* In linea vero collateralis seu transversa, tam æquali, quam inæ-

quali alia ratione computantur hi gradus in ordine ad hereditates à Jure civili, quam à Jure canonico in ordine ad matrimonium, quamvis computatio illa Juris civilis in ordine ad hereditates servanda sit tam in foro Ecclesiastico quam sæculari, quippe à SS. Canonibus recepta & canonizata. *Arg. cit. c. 2. caus. 35. q. 5.* uti & è contra computatio Juris canonici in ordine ad matrimonium servanda, tam in foro civili quam Ecclesiastico; idque tam in terris Imperii, quam Ecclesiæ, ut fatentur Civilistæ. *Pirh. b. 1. n. 3. infine. Reiffenst. n. 3.* ita ut computatio graduum quò ad successionem hereditariam fiat à Jure canonico eodem modo, quò à Jure civili; similiter computatio quò ad matrimonium pari modo fiat à Jure Civili & Canonico, totaque diveritas sit penes objecta, ut bene Reiffenst. n. 8. Fit autem in ordine ad successionem hereditariam hæc ratio, ut tot censeantur gradus, quot sunt personæ collaterales ex utraque parte vel linea transversa, unà demptâ, communi nimirum stipite; adeoque tot gradibus duæ personæ in linea hæc distant inter se, quot ex utraque parte numerantur personæ usque ad communem stipitem, in quo conveniunt. Sic v. g. duo fratres sunt in secundo gradu, seu distant duobus gradibus inter se; quia sunt duæ personæ, & pater eorum, qui est in linea recta, in quo conveniunt, non computatur: Unde & in hac linea non datur primus gradus; cum frater fratri non per se sed per patrem vel matrem, qui non computantur, jungantur. similiter duo patruels seu duorum fratrum filii sunt seu distant inter se in quarto gradu; quia in utraque linea, dempto stipite, sunt quatuor personæ, nempe duo patres & duo eorum filii seu patruels, dempto eorum avo. Item nepos & patruus seu frater patris distant in tertio gradu; quia in utraque linea transversali usque ad communem stipitem numerantur tres personæ, nempe pater ejusque frater & nepos. ita *Arg. tot. cit. Inst. de grad. cognat. & cit. can. 2.* *Pirh. & Reiffenst. ll. cit.* In ordine verò ad contrahendum matrimonium, secundum hanc regulam pro linea collateralis æquali sic fit computatio; ut quot gradibus singulæ personæ, de quibus queritur, distant à communi stipite, tot quoque gradibus inter se distare censeantur. pro linea verò collateralis inæquali tot gradibus personæ distant inter se, quot gradibus remotior distat à communi stipite.

Quaest. 778. Qui & quo ordine succedant descendentes seu liberi suis parentibus, vel à successione excludantur.

I. R Esp. Primò: succedunt liberi primi gradus, hoc est distincti à nepotibus, qui sunt liberi secundi gradus, naturales & legitimi simul (quales sunt & dicuntur, qui ex justis nuptiis seu legitimo matrimonio procreati, etsi statim primo post nuptias mense nati (ut enim quis legitimus dicatur, non tempus conceptionis, sed nativitas inspicitur. *L. 11. c. de nativ. liber. quod secus erat jure ff. L. 11. ff. de stat. hom.)* sine differentia sexus, seu sive sint mares, sive fœminæ (nisi statutis aliter introductum, uti olim apud Israëlitas. *Num. c. 27. v. 8.* & hodie jure feudali fœminæ regulariter perpetuò excluduntur, nisi feudum sit fœmineum, vel ex pacto ad fœminas transitorium. *Lauterb. in ff. de success. civil. intest. §. 11.)* vel etiam statûs, seu sive laici & sæculares, sive Clerici, etiam Religiosi. *L. 56. §. 2. c. de Episc. & Cler. nisi ex regula vel facta professione sint incapaces bonorum possidendorum. Lauterb. §. 14.* Item sive constituti tempore mortis patris sub patria potestate, sive jam emancipati, quòd tamen restringendum ad jus succedendi,

cedendi, quo æqualiter, & non quò ad modum; cum sui seu sub patria potestate constituti ipso jure acquirant hereditatem, eamque tanquam quæsitam transmittant ad omnes suos heredes; emancipati autem succedunt quidem cum suis, at non ipso jure acquirunt hereditatem, sed prius voluntatem adeundo, aut bonorum possessionem agnoscendo declarant. §. 3. *Inst. de hered. qual. & diff. l. 14. ff. de suis & legit.* Lauterb. l. c. §. 13. Item sine differentia natiuitatis, seu siue sint jam nati, siue ex eodem matrimonio post mortem patris nascuntur. §. 2. & 8. *Inst. de hered. que ab intest.* modò talis posthumus ante patris mortem conceptus, vivus in lucem editus debito tempore, et si statim mortuus. Lauterb. l. c. §. 11. Hi inquam liberi omnes in capita, siue æqualibus portionibus ab intestato succedunt patri & matri; et si ex diversis matrimoniis nati, separatim ac distinctè suo singuli parenti. L. 3. & seq. c. de secund. nupt. ita ut excludant, non tantum collaterales cognatos. v. g. patruos & avunculos, sed & ascendentes, nempe avos & proavos; uti & descendentes nepotes, casu quo horum patres adhuc vivunt. ita habet communis juxta *Auth. in succes. c. de suis & legit. Auth. de hered. ab intest. venientib. §. 1. coll. 9. Novel. 118. c. 1.* Idem dicendum de liberis ex putativa uxore, dum nimirum matrimonium ex unius vel utriusque contrahentium erronea opinione justum bona fide contractum, natis; cum & hi juris fictione habeantur pro legitimè natis. c. 2. & 14. *qui fil. sint legit.* Palæot. c. 6. n. 10. Sanch. de matrim. l. 8. d. 34. n. 46. Gail. L. 1. obs. 112. n. 12. Richter. de success. ab intest. S. 1. memb. 1. num. 4. Lauterb. l. c. §. 9.

2. De cætero extenditur responsio primò ad liberos naturales non legitimè natos, sed legitimatos. & primò quidem ad legitimatos per subsequens matrimonium (intellige contractum, siue ante, siue post natiuitatem prolis, etiam in articulo mortis; imò et si interea aliam duxisset, modò tempore conceptionis pater & mater habiles erant ad contrahendum. Arg. c. e. anta. qui fil. sint legit. & ibi. Barbof. & AA. communiter) hi enim, siue soli sint, siue cum aliis legitimè natis, quibus in omnibus æquiparantur, succedunt æqualiter. L. 10. c. de nativ. liber. Novel. 12. c. 4. §. 2. *Inst. de hered. que ab intest. cit. c. tanta. & ibi. Gl. v. legitimi.* & Barbof. n. 14. Gail. L. 2. obs. 141. n. 1. Pirh. h. t. n. 6. Lauterb. l. c. §. 15. qui etiam ait ex communi DD. & in praxi recepta sententia eos quoque admitti, saltem de consuetudine, in successione feudali, citatis pro hoc pluribus.

3. Secundò ad legitimatos per oblationem Curia. de quo modo legitimandi ejusque effectu in *Novell. 89. c. 2. & seq.* quem tamen hodie in desuetudinem abiisse, ait Lauterb. cit. §. 15.

4. Tertiò ad legitimatos per rescriptum Principis vel Comitum Palatini. ut tamen talis legitimatio effectum suum habeat quò ad successionem, requirunt tria, de quibus in *Novel. 74. c. 1. & Novel. 89. cap. 9.* nimirum primò, ut peracta generatione, pater matrem ex justa causa ducere, & sic prolem per subsequens matrimonium legitimare non potuerit. Secundò, ut nulli existent legitimè nati ante hanc legitimacionem, utpote quæ regulariter fieri nequit existentibus liberis legitimis. Lauterb. §. 16. citans *Novell. 89.* nisi fortè, ut Idem cum Gail. L. 2. obs. 142. n. 5. & 8. dicente communem, Princeps supremus, uti potest ex plenitudine potestatis, specialiter in ipsa legitimacione jus cum existentibus legitimis ab intestato succedendi concesserit, inserta diplomati hac vel simili clausula: non obstantè, quòd existant legi-

timi. ex e ratione, quòd sicut talis Princeps potest leges novas condere, etiam antiquas abrogare, aut in iis dispensare possit. Arg. L. 5. c. de divers. rescript. quòd, quia non competit Comiti Palatino, non poterit is à se legitimatis id concedere, nisi ex speciali privilegio id ei concessum. Non tamen legitimacionem à tali Principe factam, etiam absque tali expressa clausula & usu plenitudinis potestatis suæ, in ordine ad succedendum non carere suo effectu in casu natorum post eam factam legitimè liberorum, habet comunior, quam contra plures apud Tiraq. in L. si unquam. 275. c. de revocat. donat. Arg. L. existimo. ff. de V. O. sectantur Lauterb. §. 16. & ex antiquis Bart. in L. ex facto. ff. de vulg. & pupill. n. 3. Bald. ibid. n. 1. Jafon. n. 15. Gail. cit. obs. 142. n. 5. citari à Reiffenst. h. t. n. 14. iis consentiente, & omnino probabilem dicente, ex e ratione & regula. L. 85. §. 1. de reg. juris. quòd semel perfecta & consummata non irritentur, et si ad eum casum deveniant, à quo non potuissent incipere. Tertiò requiritur, ut proles in eam legitimacionem consenserit juxta *citatas Novell.*

5. Quartò: Extenditur responsio ad legitimos tantum, id est, quos non natura procreavit, sed lex tantum approbavit. quales sunt adoptivi; hi enim (siue sint arrogati, siue in specie adoptati; siue ab ascendente, siue ab extraneo) æque ac naturales legitimi succedunt adoptanti vel arroganti. L. 5. c. de legit. hered. §. 2. *Inst. l. 10. c. de adopt.* modò tamen ante mortem adoptantis non dissolvatur adoptio per emancipationem Reiff. h. t. n. 12. citans L. 10. §. 2. Non tamen ad successionem agnatorum & cognatorum adoptantis admittuntur, ut Idem cit. ead. l. §. 1. Neque etiam succedunt in feudis, nisi dominus & agnati in adoptionem consentiant, 2. feud. 26. §. adoptivi. §. l. 23. ff. de adopt. Lauterb. l. c. §. 17.

6. Quintò extenditur ad liberos pariatos per unionem prolium; hi enim æqualiter cum aliis ab intestato succedunt parentibus unionem facientibus. Lauterb. l. c. citatis. Herold. de jure prof. c. 5. concl. 16. n. 4. Bardil. de union. prol. th. 33.

7. Resp. Secundò: à successione ab intestato præter liberos affines & prævignos (de quibus certum est per L. 3. & 7. c. communia. de successione, quòd non succedant vitrico aut noverca) excluduntur liberi naturales legitimi, si juramento renunciarunt successioni parentum. licet enim Jure civili nemo renunciare possit successioni futuræ, ut Lauterb. §. 21. Jure tamen Canonico, quo omne juramentum non vergens in contumeliam Dei, animæ propriæ aut tertii detrimentum, servandum est, id permittitur. Sic etiam non succedunt liberi, qui certa portione à parente. v. g. ad secunda vota transeunte, ex prædefuncti conjugis bonis assignata contenti. Lauterb. §. 13. Item ab hereditate omnium ascendentium excluduntur liberi parentum reorù perduellionis. L. 5. c. ad leg. Jul. majest. quamvis tamen filia quòd ad legitimam in bonis maternis admittantur juxta eand. l. 5. Item propter delictum ab Imperatore vel Camera Imperiali proscripti aut banniti. Arg. l. 1. c. de hered. inst. Item liberi hæretici parentibus orthodoxis ab intestato non succedunt. l. 4. §. 2. & 6. l. 19. c. de hered. & cit. *Novel. 118.* Lauterb. l. c. §. 14. qui tamen id restringit ad illos, qui publicè per sententiam declarati sunt hæretici, ita ut iis applicari nequeat, qui à privatis habentur pro hæreticis. Item etiam excluduntur à paterna & ascendentium hereditate filii ob hæresin damnatorum. c. excommunicamus. §. damnati de heresi. Pirh. h. t. n. 10. Reiffenst. n. 19. secus esse in Germania, ubi hæretici tolerantur.

8. R. Tertio: succedere nequeunt liberi naturales tantum, & non legitimi aut legitimati, quales dicuntur progeniti ex personis solutis tempore conceptionis ad contrahendum inter se non inhabilibus, matre vel concubina vel meretrice publica, aut pluribus ita exposita, ut pater eorum sciri nequeat, qui posteriores vulgo dicuntur spurii seu quæsi, hi enim quidem ab intestato æqualiter cum legitimè natis succedunt matribus (etsi eæ sint illustres, habeantque alios liberos legitimos) & ascendentibus maternæ lineæ. Carpz. *7. F. p. 2. c. 14. d. 58.* Lauterb. *l. c. §. 18.* pro ut constat ex *L. 1. §. 2. ff. unde cognitio. L. 1. §. 2. ff. ad S. C. Tertul. §. 3. Inst. l. 5. de SC. Orphitian.* Patri verò nullatenus succedunt, si eo mortuo, legitima ejus proles vel nepos aut uxor legitima existat; quamvis iis arbitrato viri boni alimenta concedantur. Auth. *licet. c. de lib. natural. Novell. 89. c. 12. §. 6.* possitque pater illis unam unciam, vel si concubina sola sit, semiunciam relinquere vel donare. per *L. 2. de natural. liber.* Lauterb. *l. c.* Legitimis verò liberis, nepotibus & uxore deficientibus, pater quidem naturalibus talibus totam substantiam donare vel relinquere potest, ei tamen ab intestato non succedunt in solidum, sed præter alimentum capiunt sextam partem bonorum, seu duas uncias dividendas inter illos illegitimos & matrem eorum, ita ut una matri, altera prolibus relinquatur, vel, dum plures fuerint, mater unius filii, quotquot fuerint, accipiat partem, prout hæc in *Novel. 18. c. 5. & Novel. 89. c. 9.* habentur. Modò tamen pater ex una sola concubina habeat plures illos liberos; si enim ex diversis concubinis habeat illos, & illi & matres careant hoc beneficio in odium libidinis paternæ, ut Reiffenst. *h. t. num. 15.* juxta *Novel. 89. & Auth. licet. c. de natur. liber.* Et hæc quidem de filiis naturalibus primi gradus intelligenda; posteriores enim ex filio naturali ad avi immediatam successionem non admittuntur. Gail. *L. 2. obs. 115. n. 1.* Lauterb. *§. 18.*

9. Resp. Quarto: liberi nati ex damnato concubitu, quales sunt, inter quos tempore conceptionis seu congressus matrimonium esse non potuisset, puta filii Presbyterorum, nati ex incestu vel adulterio, qui etsi Jure civili propriè spurii non sint; Jure tamen Canonico promiscuè cum natis ex publica meretrice veniunt nomine spuriorum; hi inquam nec patri nec matri (etiamsi hæc soluta seu libera fuisset) nec ulli ascendentium aut transversalium succedunt, etiamsi nulli legitimi existant; ita ut illis de Jure civili denegentur alimenta. Carpz. *p. 3. c. 14. d. 11. num. 3.* Gail. *L. 2. obs. 88. num. 1.* Lauterb. *l. c. §. 20.* juxta quod constat ex *Auth. ex complexu. c. de incest. nupt. Novel. 74. c. ult. Novel. 86. c. fin.* Quamvis rigor ille Juris civilis mitigatus sit Jure Canonico quò ad alimenta, ut ea illis à parentibus præstanda per. *c. 5. de eo, qui duxit in uxorem.* Gail. *l. c. num. 4.* Bachov. *ad Treutl. vol. 2. d. 16. ch. 3. lit. g.* Lauterb. *l. c.* Reiffenst. *h. t. n. 18.* Sic quoque Jure Bavarico statutum dicens, ut hujusmodi liberi ex bonis parentum alantur, saltem tandiu, donec ipsi labore manuum aut arte victum sibi comparate possint.

Quæst. 779. Qualiter liberi ulterioris gradus seu nepotes succedant ascendentibus.

1. Resp. Primò: nepos legitimus vivente suo patre ad avi successionem non admittitur. Si verò cum descendentibus primi gradus concurrant secundi vel ulterioris gradus. v. g. si defunctus reliquerit Titium, & ex alio filio Cajo mortuo nepotes,

& ex tertio filio sempronio similiter mortuo pronepotes; nepotes hi & pronepotes succedunt ab intestato avo & avia: una cum illorum filio Titio superflite, cum hoc tamen discrimine, ut hi succedant in stirpes. v. g. dividitur in hoc casu hæreditas avi in tres partes æquales, una obvenit ejus filio Titio, altera, quæ obventura fuisset ejus filio Cajo, si supervixisset, obvenit nepotibus avi ex Cajo filio relictis seu filiis Caji, inter eos, quotcumque tandem eorum sint, dividenda, utpote qui omnes simul sumpti repræsentant suum patrem nempe Cajum, Tertia pars, quæ obventura erat sempronio, obvenit pronepotibus avi, eorum patre, nempe sempronii filio mortuo, uti hæc sumuntur ex textibus. *§. 3. Inst. de hered. que ab intest. Novel. 118. & Auth. in succession. c. de suis & legit.* Atque ita etiam, si nullis existantibus liberis primi gradus existerent soli nepotes avi ex diversis liberis primi gradus, seu ex ejus filiis, omnes succedunt in stirpes, sive æqualis, sive inæqualis sint numeri, ita, ut, si eorum avus tres habuisset filios, & ex primo unum nepotem, ex secundo duos vel tres, ex tertio quatuor vel plures, ille unus nepos tantundem ex substantia avi acciperet, quàm isti tres vel quinque, eò quòd tam hi quàm isti non nisi portionem, quam eorum patrem, quem repræsentant, accepisset, accipiant. Idem dicendum, si plures in ulteriore gradu. v. g. pronepotes vel abnepotes existant (non enim hæc descendentium successio ab intestato limitatur, ut aliqui volunt, ad filios & nepotes, sed extenditur in infinitum, ut Vasq. *in opus. de testam. c. 4. §. 1. n. 13. de Lugo. Tom. 2. de 7. & 7. d. 24. num. 177.* cum Gomes.) sive æquali, sive inæquali numero, sive ejusdem, sive diversi gradus; cum quis eorum numerus suum semper repræsentet parentem, & non plus de hæreditate capiat ab intestato, quàm patrens eorum habuisset; ita ut pronepotes & abnepotes alique in quocumque gradu remotiore per liberos etiam primi gradus non excludantur à successione abavi & proavi. Circa quæ illud notandum; quòd si parens nepotum, nempe filius avi hæreditatem ab intestato adire nollet vel non posset, adhuc præfato modo succederent nepotes legitimi, ut contra Hunn. docent Haunold. *de 7. & 7. r. 5. c. 3. controuv. 2. n. 424.* Besold. Manz. Forster. quocitat & sequitur Reiffenst. *h. t. n. 12.* Arg. *L. 7. ff. de his qui sunt sui vel alien. jur.*

2. Resp. Secundò: nepotes naturales legitimati per subsequens matrimonium eodem modo, quo legitimè nati avo ab intestato succedunt; uti etiam de nepotibus legitimatis per rescriptum Principis idem proportionaliter dicendum, quod de liberis primi gradus ita legitimatis dictum *quæst. præced.* cum nomine liberorum etiam nepotes veniant, ubi jura specialiter aliud non disponunt. *L. liberorum. de V. S.* Pari quoque modo loquendum de nepotibus naturalibus non legitimatis, etiam spuriiis propriè talibus, quo locuti sumus de istiusmodi liberis primi gradus; nimirum quòd, licet succedant avia maternæ aliis ascendentibus ex linea materna secundum. *L. 8. ff. unde cognat.* avo verò paterno spurii propriè tales, nati nempe ex publica meretrice, nullatenus succedant; cum patrem certum nominare nequeant. Quòd idem de naturalibus non spuriiis, quòd & hi ne quidem in duabus uncias succedant avo paterno, dicunt Schneidevvin. *L. 3. tit. 1. de success. liber. natural. & alii.* Arg. *L. fin. c. de natural. liber.* Contrarium tamen, nimirum, quòd eodem modo succedant avo, quo filius naturalis patris suo, puta in duabus uncias, si nulli sint legitimi descendentes, nec uxor legitima, tenentibus Co-